

The Holy See

KATEHEZA PAPE BENEDIKTA XVI.

NA OPĆOJ AUDIJENCIJI

Srijeda, 15. rujna 2010.

Sveci su veliki dobročinitelji čovječanstva

Draga braćo i sestre, jedna od najomiljenijih svetica je bez sumnje Klara Asiška, koja je ivjela u 13. stoljeću, te je dakle bila suvremenica svetoga Franje. Njezino nam svjedočanstvo pokazuje koliko Crkva duguje hrabrim i vjerom bogatim enama, kadrima dati presudni poticaj za obnovu Crkve.

Tko je dakle bila Klara Asiška? Da bismo odgovorili na to pitanje posjedujemo sigurne izvore: ne samo stare ivotopise, poput onoga Tome Čelanskog, već također i dokumente iz procesa za proglašenje svetim koje je pokrenuo papa svega nekoliko mjeseci nakon Klarine smrti i koji sadri svjedočanstva onih koji su dugo ivjeli uz nju.

Klara je rođena 1193. i pripadala je aristokratskoj i bogatoj obitelji. Odrekla se plemstva i bogatstva kako bi ivjela u poniznosti i siromaštvu, prihvaćajući oblik ivota koji je predlagao Franjo Asiški. Premda su njezini roditelji, u skladu s tadašnjim običajima, planirali brak s nekom istaknutom ličnošću, Klara je u 18. godini odvanom gestom nadahnutom dubokom eljom da slijedi Krista i divljenjem Franji, napustila svoj očinski dom i, u pratnji svoje prijateljice, Bone iz Guelfuccia, tajno otišla manjoj braći koja su boravila u crkvi Porcijunkuli. Bila je Cvjetnica navečer 1211. U dirljivom ozračju učinjena je veoma simbolična gesta: dok su njegovi drugi drali u rukama zapaljene baklje, Franjo joj je odrezao kosu i Klara je obukla pokornički habit od grubog sukna. Od toga je trenutka postala Kristova, ponizna i siromašna, djevica zaručnica i Njemu se potpuno posvetila. Poput Klare i njezinih druica, bezbrojne je ene tijekom povijesti očarala ljubav prema Kristu koji, u ljepoti svoje boanske osobe, ispunjava njihovo srce. A čitava Crkva,

posredstvom mističnog zaručničkog poziva posvećenih djevicâ, poprima onaj izgled kakav će zauvijek imati: lijepa i čista Kristova zaručnica.

U jednom od četiri pisma koje je Klara poslala svetoj Janji Praškoj, kćeri češkoga kralja, koja je htjela poći njezinim stopama, govori o Kristu, svojem ljubljenu zaručniku i pritom se slui tipičnim zaručničkim izrazima, koji mogu začuditi, ali koji diraju u srce: "Kada ga ljubite, čisti ste, kada ga dotaknete još ste čišći, kada pustite da vas posjeduje ostajete djevicom. Njegova je snaga snanija, njegova velikodušnost uzvišenija, njegov izgled najljepši, ljubav najmilija i svaka milost ugodnija. Sada ste se već stisnuli u njegov zagrljaj, koji je uresio vaše grudi dragocjenim kamenjem... i okrunio vas zlatnom krunom u koju je urezan znak svetosti" (Lettera prima: FF, 2862).

Klara je, poglavito na početku svojega vjerskog iskustva, imala u Franji Asiškome ne samo učitelja čije je učenje trebalo slijediti, već također prijatelja i brata. Prijateljstvo između to dvoje svetaca predstavlja veoma lijep i vaan vidik. Naime, kada se dvije čiste duše u kojima plamti ista ljubav prema Bogu susretnu, one crpe iz uzajamnog prijateljstva veoma snaan poticaj kročiti putom savršenstva. Prijateljstvo je jedan od najplemenitijih i najuzvišenijih ljudskih osjećaja koje boanska milost pročišćava i preobraava. Poput svetog Franje i svete Klare, i druge je svece, kao na primjer svetog Franju Saleškog i svetu Ivanu Francescu di Chantal, vezalo duboko prijateljstvo na njihovu putu prema kršćanskom savršenstvu. Upravo je sveti Franjo Saleški ostavio zapisano: "Lijepo je moći ljubiti na zemlji kao što se ljubi na nebu i naučiti voljeti se na ovome svijetu kako ćemo to činiti vječno na drugom. Ne govorim ovdje o jednostavnoj ljubavi, jer nju moramo gajiti prema svim ljudima; govorim o duhovnom prijateljstvu, u kojem dvije, tri ili više osoba razmjenjuju pobožnosti, duhovna čuvstva i postaju uistinu jedan duh" (Introduzione alla vita devota III, 19).

Nakon što je provela nekoliko mjeseci u drugim monaškim zajednicama, odupirući se pritiscima članova svoje obitelji koji isprva nisu odobravali njezin izbor, Klara se s prvim druicama trajno smjestila u crkvi svetog Damjana gdje su manja braća uredila za njih mali samostan. U tom je samostanu ivjela više od četrdeset godina, sve do svoje smrti, 1253. godine. Do nas je stigao opis iz prve ruke o tome kako su ivjele te ene tih godina, na početku franjevačkog pokreta. Riječ je o izvješću flamanskog biskupa Jakova iz Vitryja sastavljenom za njegova boravka u posjetu Italiji, koji s neskrivenim divljenjem piše kako je pronašao veliki broj muškaraca i ena, svih društvenih stalea koji su "ostavivši sve zbog Krista, pobjegli od svijeta. Nazivaju se manja braća i manje sestre i gospodin papa i kardinali ih veoma cijene... ene... borave zajedno u raznim hospicijama nedaleko od grada. Ništa ne primaju, nego ive od rada vlastitih ruku. I silno su oalošćene i uznemirene, jer ih i svećenici i laici časte a to nikako ne ele" (Lettera dell'ottobre 1216: FF, 2205.2207).

Jakov iz Vitryja je oštromno shvatio karakterističnu crtu franjevačke duhovnosti na koju je Klara bila veoma osjetljiva: radikalnost siromaštva zdruena s potpunim pouzdanjem u Boju providnost. Zbog toga je razloga ona djelovala odlučno, zadobivši od pape Grgura IX. ili, vjerojatno, već od pape Inocenta III., takozvani Privilegium Paupertatis (cfr FF, 3279). Na temelju njega, Klara i

njegove družice iz svetoga Damjana nisu mogle posjedovati nikakvo materijalno vlasništvo. Riječ je o doista izvanrednoj iznimci u tada vaćem kanonskom pravu i crkvene vlasti toga doba su to dopustile cijeneći plodove evanđeoske svetosti koje su prepoznali u načinu ivota kojim su ivjele Klara i njezine sestre. To pokazuje da ni u Srednjem vijeku uloga ena nije bila sporedna, već značajna. U vezi s tim, korisno je podsjetiti kako je Klara bila prva ena u povijesti Crkve koja je sastavila pisano Pravilo, predano na odobrenje Papi, sa ciljem da se karizma svetog Franje sačuva u svim enskim zajednicama koji su se u velikom broju osnivale u njezino doba i koje su se htjele nadahnjivati na Franjinom i Klarinom primjeru.

U samostanu svetog Damjana Klara je na herojski način provodila u djelo kreposti po kojima bi svaki vjernik trebao biti prepoznatljiv: poniznost, duh pobonosti i pokore, ljubav. Premda je bila poglavarica, ona je htjela sluiti bolesne osobe, ne bjeeći ni od najniih poslova: ljubav, naime, pobjeđuje svaki otpor i onaj koji ljubi sve rtve čini s radošću. Njezina vjera u stvarnu prisutnost Euharistije bila je toliko velika da se, u dva navrata, zbilo čudo. Samo izlaganjem Presvetog sakramenta, udaljila je saracenske krvoločne vojnike koji su se spremali napasti samostan svetog Damjana i razoriti grad Asiz.

I ti događaji, kao i druga čuda, na koje se čuva uspomena, potaknuli su papu Aleksandra IV. da je svega dvije godine nakon njezine smrti, 1255., proglasi svetom napisavši uz tu prigodu pohvalu u buli kanonizacije u kojoj čitamo: "Kako je samo iva snaga toga svjetla i kako samo snano taj svijetli izvor blješti! Doista, to je svjetlo bilo zatvoreno u skrovitosti ivota u klauzuri a izvana je zračilo silnom snagom; skutriilo se u prostoru skromnog samostana, a izvana se širilo koliko je širok svijet. Klara je šutjela, ali se glas o njoj snano pronosio" (FF, 3284). Upravo tako, dragi prijatelji: sveci mijenjaju svijet nabolje, trajno ga preobraavaju, unoseći u nj energije koje samo ljubav nadahnutu evanđeljem moe pobuditi. Sveci su veliki dobročinitelji čovječanstva.

Duhovnost svete Klare, saetak njezina plana svetosti sadran je u četvrtome pismu svetoj Janji Praškoj. Sveta Klara u njemu koristi sliku zrcala koja je bila veoma raširena u Srednjem vijeku, a potječe iz patrističkog doba, te poziva svoju prijateljicu iz Praga da se ogleda u tome zrcalu savršenstva svake kreposti koje je sâm Gospodin. Ona piše: "Sretna je doista ona kojoj je dano uivati to sveto zajedništvo, kako bi iz dubine svoga srca prionula [uz Krista], uz onoga čijoj se ljepoti dive bez prestanka sve blaene nebeske čete. Njegova ljubav raspaljuje plamen u srcu, promatranje njegova lika krijepi duh, njegova dobrotu siti, njegova ljupkost ispunjava, njegov spomen blista ugodnim sjajem, od njegova mirisa mrtvi ponovno ustaju na ivot a njegovo promatranje u slavi učinit će blaenim sve građane nebeskog Jeruzalema. A budući da je on odsjaj slave, sjaj vječnoga svjetla i zrcalo bez mrlje, svakoga dana gledaj to zrcalo, kraljice zaručnice Isusa Krista, i u njemu neprestano istrauj svoje lice, kako bi se mogla tako uresiti i izvana i iznutra... U tome zrcalu blistaju blaeno siromaštvo, sveta poniznost i neizreciva ljubav" (Lettera quarta: FF, 2901-2903).

Zahvalni Bogu koji nam daje svece koji progovaraju našem srcu i pruaju nam primjer kršćanskog ivota kojeg treba nasljedovati, elim zaključiti istim riječima blagoslova koje je sveta Klara sastavila

za svoje susestre i koje i danas klarise, koje svojom molitvom i svojim djelima vrše dragocjenu ulogu u Crkvi, čuvaju s velikim strahopoštovanjem. Iz tih izraza izbija sva njenost njezina duhovnog majčinstva: "Blagoslivljam vas u svojem ivotu i nakon moje smrti, kako mogu i više no što mogu, svim blagoslovima kojima je Otac milosrđa blagoslovio i blagoslovit će na nebu i na zemlji sinove i kćeri, i kojima duhovni otac i majka blagoslivljaju i blagoslivljat će svoje duhovne sinove i kćeri. Amen" (FF, 2856).

Papin pozdrav hrvatskim hodočasniciima na hrvatskom:

S radošću pozdravljam sve hrvatske hodočasnike, a na poseban način policajce i djelatnike Policijske uprave iz Splita. Dragi prijatelji, neka Boji blagoslov bude uvijek nad vama i nad vašim obiteljima te vas trajno čuva u radosti i miru. Hvaljen Isus i Marija!